

Verslag Midwinter Roofvogeltelling 2016, Vogelwacht Utrecht

(Wim van de Vegte, Ype Hoekstra)

Inmiddels komt de volgende winter al bijna in zicht, maar hier eerst nog een verslag van onze laatste Midwinter Roofvogeltelling. In de periode van zaterdag 6 t/m zondag 14 februari hebben de tellers weer hun routes met telpunten opgezocht.

Weer

De 39 tellers deden dat onder uiteenlopende weersomstandigheden. De gelukkigen hadden zaterdag de 13^e uitgekozen. Die rapporteerden zij in meerderheid als zonnig. De daaropvolgende zondag was meteen het tegendeel. Niemand voltooide die dag een route. De ene teller die begon, besloot op te geven wegens bar weer en slecht zicht.

De meeste tellers overigens kozen het eerste weekend. Enthousiasme om te beginnen, misschien wel. Het weer was die eerste zaterdag en zondag bewolkt maar wel overwegend droog en vrij zacht. Al had één teller te kampen met motregen.

In het tweede weekend was niet alleen de zaterdag mooi. Het halfbewolkte of zonnige weer op de voorafgaande vrijdag en donderdag deed menig teller besluiten op pad te gaan.

Vervoer

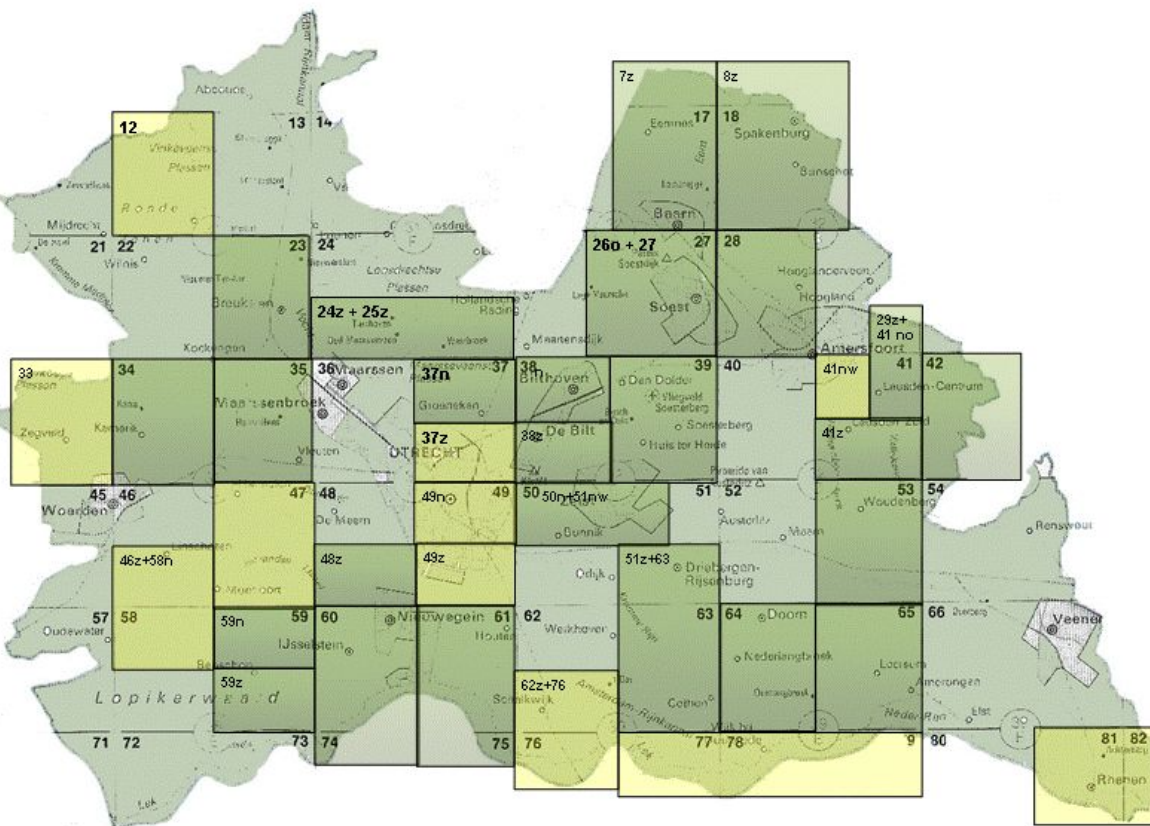
Weer of geen weer de fiets blijft toch het favoriete vervoermiddel. Bijna twee derde trapt de kilometers zelf weg. De anderen nemen de auto, waaronder de pechvogel met de motregen. Autogebruikers hebben wat meer de langere routes, maar er is een bewonderswaardige uitzondering: een fietser met twee routes van 35 en 40 km. De allerlangste route is overigens 45 km. Met 14 km zijn twee routes de kortste. De gemiddelde lengte is 26 km. De snelste teller was in een uur en drie kwartier klaar. De stoere fietser was uiteraard het langst in touw: acht en half en negen uur. De gemiddelde telduur was precies vijf uur.

Telomstandigheden											
Gebied	Datum	BeginTijd	EindTijd	duur	Weer	Wind	Kracht	Lengte	Vervoer	PTT	Lijn
08z+18	6-feb-16	9:00	12:30	3:30	bewolkt	ZW	3	20	auto	20	0
59n	6-feb-16	9:45	15:30	5:45	bewolkt	Z	5	32	auto	20	0
27	6-feb-16	10:00	14:30	4:30	bewolkt	ZW	4	23	fiets	20	0
07z+17	6-feb-16	10:00	17:00	7:00	bewolkt	ZW	4	25	fiets	20	0
34	6-feb-16	10:10	15:00	4:50	bewolkt	ZW	4	22	fiets	20	19
42	6-feb-16	10:15	14:00	3:45	motregen	NO	2	14	auto	19	18
35	6-feb-16	10:30	14:30	4:00	bewolkt	WZW	5	21	auto	20	0
51z+63	6-feb-16	10:30	16:30	6:00	bewolkt	ZW	4	25	auto	31	30
50v+51n	6-feb-16	11:00	17:00	6:00	bewolkt	Z	4	28	fiets	20	0
41z	7-feb-16			0:00	half bewolkt	ZW	4	19	fiets	20	0
59z	7-feb-16			0:00				20	fiets	20	0
23	7-feb-16				bewolkt	ZW	4		auto	20	0
64	11-feb-16	9:00	15:00	6:00	half bewolkt	ZZO	2	39	auto	20	19
65	11-feb-16	9:00	15:00	6:00	half bewolkt	ZZO	2	45	auto	20	19
28	11-feb-16	9:40	13:07	3:27	zonnig	ZW	4		auto	20	0
24z+25z+37n B	12-feb-16	9:15	18:10	8:55	zonnig	ZO	2	40	fiets	17	14
38z+39	12-feb-16	11:00	14:30	3:30	half bewolkt	NO	3	27	fiets	18	0
61	12-feb-16	11:45	13:30	1:45	half bewolkt	ZZO	3	20	fiets	20	0
53	13-feb-16	9:00	12:00	3:00	zonnig	ZZO	2	20	fiets	20	0
60	13-feb-16	9:00	13:55	4:55	half bewolkt	O	3	28	fiets	20	19
48z	13-feb-16	9:00	14:15	5:15	half bewolkt	NO	3	20	fiets	20	0
24z+25z+37n A	13-feb-16	9:45	18:15	8:30	zonnig	NO	2	35	fiets	20	19
38no	13-feb-16	11:00	14:30	3:30	zonnig	O	4	14	fiets	20	0
29+41no		11:00	16:00	5:00	half bewolkt	NNO	2	16	fiets	17	0

Gebieden

Met al die inspanningen wisten de tellers een flink deel van de provincie Utrecht te bestrijken. Toen in 2010 de Midwinter Roofvogeltelling nieuw leven werd ingeblazen werd de provincie in blokken ingedeeld die overeenkwamen met de paginanummers van de Topgrafische Atlas. Op onderstaande afbeelding zijn die blokken vaag te zien op de achtergrond kaart.

Op de voorgrond zijn 25 blokken (ook delen en combinaties ervan) donkergetint. Die blokken zijn dit jaar geteld. De lichtgetinte blokken zijn ooit eerder wel geteld maar dit jaar niet. Daar liggen dus kansen om met meer tellers weer een ruimere dekking te behalen en voort te borduren op telgegevens van eerdere jaren. De 25 blokken komen overeen met 23 gebieden en 24 routes. Dat komt door twee uitzonderingen. Voor het overige komt één blok op de kaart overeen met één gebied en daarin één route. Nb. In de gebiedscodes is de a vervangen door de n(oord) en de b door de z(uid). Oost en west zijn afgekort tot o en w.

Routes

In 2010 hebben de tellers de routes uitgezet. Veruit de meeste routes bestaan uit 20 telpunten. Vier routes zijn iets korter en één is langer. Op ieder telpunt wordt precies vijf minuten geteld. De tellers noteren de waargenomen vogels op het zogenaamde PTT (Punt Transect Telling) formulier.

Een aantal tellers maakt daarnaast ook nog gebruik van het zogenaamde Lijn formulier. Daarop noteren zij de vogels die ze waarnemen tijdens de verplaatsing tussen twee telpunten. Bij de 24 ingeleverde PPT formulieren zijn 7 Lijn formulieren ingeleverd.

Biotopen

Ieder telpunt ligt in een bepaalde biotoop. We gebruiken de biotopen: Bos, Nat natuurlijk, Droog natuurlijk, Weide/bouwhand, Water, Bebouwd. De tellers hebben bij de eerste keer tellen voor ieder punt of lijnstuk de biotoop gekozen. Eventuele wijzigingen geeft de teller op het formulier door. Telpunten liggen ook wel op de grens van twee of meer biotopen. In principe wordt dan de meest bepalende gekozen.

Bij de lijnstukken op het Lijn formulier kan de biotooptoekenning lastiger zijn.

Resultaten

Onderstaande eindresultaat is al eerder gepubliceerd in nieuwsbrieven en op de site. Het bevat het totaal van de PTT en de Lijn waarnemingen.

De buizerd neemt 80 % van de waarnemingen voor zijn rekening.

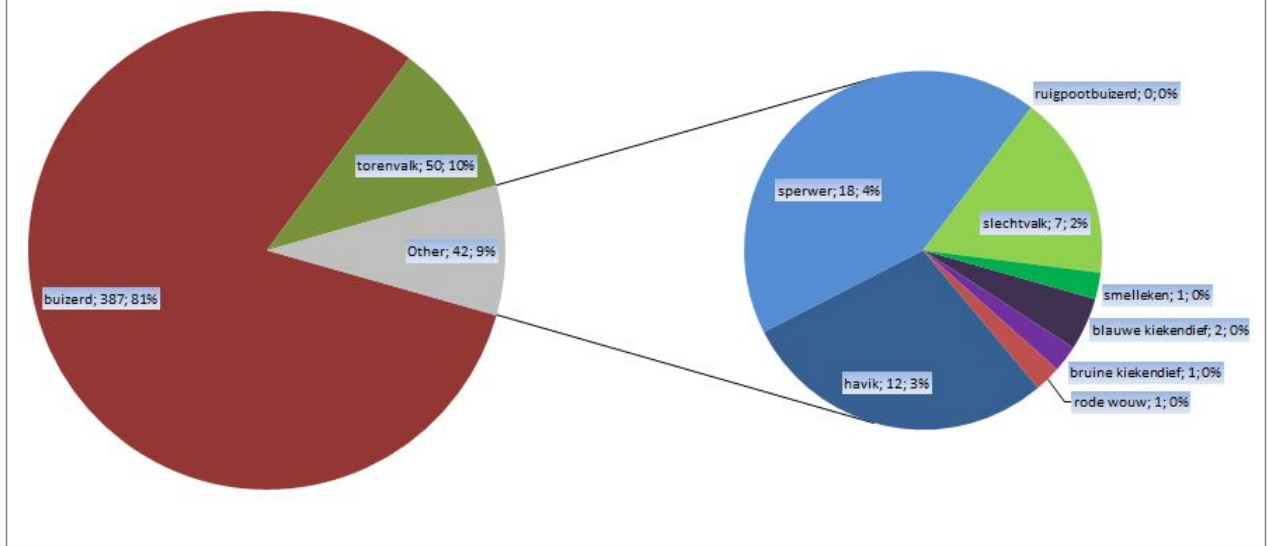
Van de resterende 20 % is de helft voor de torenvalk.

Binnen de 10 % die daarna overblijft, vormen sperwer, havik en slechtvalk in aflopende volgorde de top drie.

De 100% wordt vol gemaakt door vier soorten met 1 of 2 waarnemingen. Daarbij is de rode wouw een nieuwkomer. Het betrof hier een overvliegend exemplaar. De ruigpootbuizerd werd niet waargenomen dit jaar.

Midwinter roofvogeltelling Utrecht 2016

eindstand na 24 gebieden geteld

Voor de vergelijking met eerdere jaren maak ik gebruik van de vijfjarige gemiddelden over de periode 2010 – 2014, de eerste vijf jaar van de Midwinter roofvogeltelling.

Doordat er in 2016 minder gebieden zijn geteld, zijn de aantallen lager dan de aantallen in de vijfjarige gemiddelden, waardoor verdere vergelijking niet zinvol is.

Een vergelijking van de percentages is wel mogelijk. Dan blijkt er overwegend sprake van een gelijkblijvende verdeling. De verschillen zijn nooit groter dan 1 procent. Dat is niet betekenisvol.

	2016		gemiddeld 2010 - 2014	
	aantal	procentueel	aantal	procentueel
blauwe kiekendief	2	0%	4,6	1%
bruine kiekendief	1	0%	0,2	0%
rode wouw	1	0%		
havik	12	3%	15,8	2%
sperwer	18	4%	21	3%
buizerd	387	81%	531,8	82%
ruigpootbuizerd	0	0%	1,6	0%
slechtvalk	7	1%	6,8	1%
smelleken	1	0%	0,6	0%
torenvalk	50	10%	67,2	10%
totaal	479	100%	649,6	100%
getelde gebieden	24		33	

Uitsplitsing naar biotoop

Voor de uitsplitsing naar biotoop heb ik besloten de Lijn resultaten niet mee te nemen. Het percentage waarnemingen per locatie ligt voor PTT op 0,84; voor Lijn is dat de helft lager: 0,43. Daarnaast is de duur van de telling over een lijnstuk per definitie variabel. Tenslotte is, als eerder gezegd, de biotoop indeling van een Lijn stuk problematischer. Om deze redenen zijn Lijn resultaten minder geschikt om ze in berekeningen te combineren met PTT telresultaten.

De eerste twee regels van de tabel laten de spreiding zien van de PTT telpunten over de biotopen. Een kleine drie kwart van alle telpunten ligt in weide/bouwland. Een kwart van alle punten ligt in bos, droog natuurlijk, of bebouwd gebied. De resterende paar procent wordt verdeeld tussen nat natuurlijk en water.

De volgende twee regels van de tabel laat de spreiding zien van de totale groep waargenomen roofvogels (alleen PTT) over de biotopen. Uiteraard gaat ook hier weide/bouwland ruim aan kop. En ook hier is water de hekkensluiter met geen waargenomen vogels.

Maar in de tussenliggende groep is iets bijzonders aan de hand. Dat wordt het meest duidelijk als je kijkt naar de regel met het aantal vogels per telpunt. Deze getallen geven het aantal vogels weer dat per telpunt in die betreffende biotoop gemiddeld is waargenomen. Nemen we als voorbeeld de biotoop bos: Hier zijn 16 vogels waargenomen op 48 telpunten, dat levert een gemiddelde op van 0,33. Ofwel je moet gemiddeld drie telpunten in het bos bezoeken om 1 roofvogel waar te nemen. In bebouwd gebied ligt die verhouding wat gunstiger. Daar geldt ongeveer dat als je drie punten bezoekt, je gemiddeld twee roofvogels waarneemt.

Het bijzondere zit echter in de hoge verhouding bij nat natuurlijk en de lage verhouding bij droog natuurlijk. Bij nat natuurlijk terrein konden gemiddeld op 3 telpunten 4 roofvogels waargenomen worden (1,33), terwijl bij droog natuurlijk terrein gemiddeld 8 telpunten nodig waren om 1 roofvogel waar te nemen (0,12).

In het onderste deel van de tabel staan per soort de aantallen naar biotoop uitgesplitst.

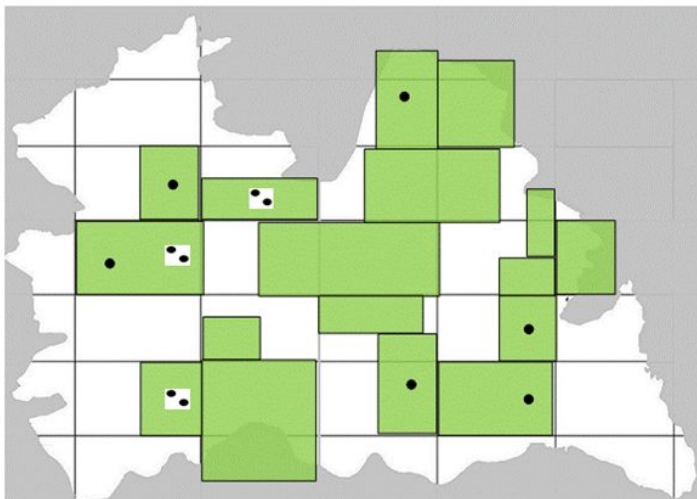
Zichtbaar is dat de torenvalk sterk aan weide en bouwland gebonden is. De buizerd is overal vertegenwoordigd. Sperwer en havik blijken zeker geen typische bosvogels.

Uitsplitsing naar biotoop (alleen PTT)							
	bos	nat	droog	agrarisch	bebouwd	water	totaal
aantal telpunten	48	9	41	361	36	5	500
aantal telpunten / totaal	10%	2%	8%	72%	7%	1%	100%
aantal vogels	16	12	5	363	22	0	418
aantal vogels / telpunt	0,33	1,33	0,12	1,01	0,61	0,00	0,84
blauwe kiekendief	0	0	0	0	0	0	0
bruine kiekendief	0	0	0	2	0	0	2
rode wouw	0	0	0	1	0	0	1
havik	2	0	0	9	1	0	12
sperwer	1	1	0	13	1	0	16
buizerd	12	9	5	289	18	0	333
ruigpootbuizerd	0	0	0	0	0	0	0
slechtvalk	0	0	0	7	0	0	7
smelleken	0	0	0	1	0	0	1
torenvalk	1	2	0	41	2	0	46

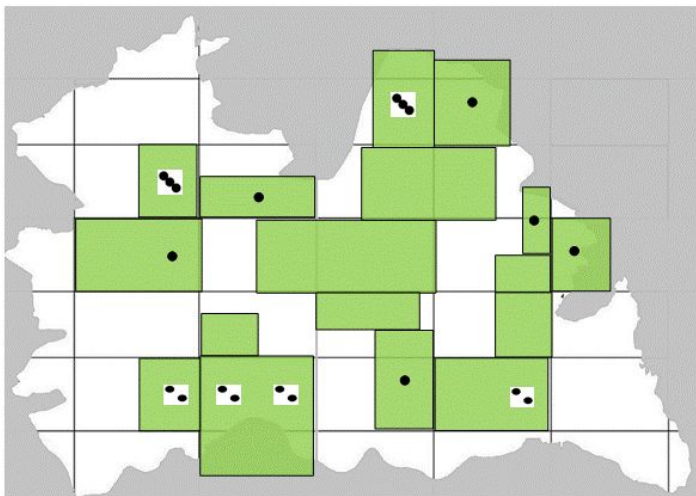
Speiding

Van een drietal soorten tenslotte de spreiding over de provincie getekend. De groene blokken geven de gebieden weer waar geteld is. Iedere stip is 1 vogel. De plaats van de stippen in een gebied heeft geen betekenis; ze zijn altijd in het midden van het gebied geplaatst.

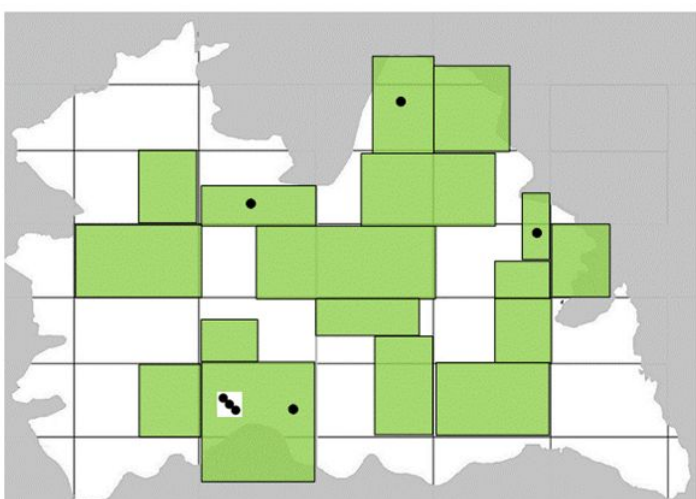
Havik

Sperwer

Slechtvalk

Tenslotte rest dank aan de tellers: Bert, Ad, Bert, Toon, Ype, Jack, Wigle, Arjan, Josje, Luuk, Ed, Kees, Roderik, Wouter, Arwin, Klaas, Janneke, Alice, Leonoor, Gerard, Hein, Monique, Mario, Ton, Frits, Meriam, Nel, Arend, Joop, Wim, Rob, Ineke, Henk, Bert, Jeroen, Guus, Sjef, Maria, Wim.

We zien jullie graag terug in het volgend jaar; wellicht samen met degenen die eerder ook van de partij waren maar deze keer niet.

Daarnaast zijn nieuwe tellers van harte welkom. Je hoeft geen roofvogelexpert te zijn. Desgewenst is het ook vaak mogelijk om aan te sluiten bij een bestaande teller of telgroep.

In 2017 zal de Midwinter roofvogeltelling gehouden worden van zaterdag 4 feb t/m zondag 12 feb.